រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

នៃ

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

នៃ

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា

សញ្ញាជាតិ
នៃ
សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា

ទង់ជាតិ

នៃ

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា

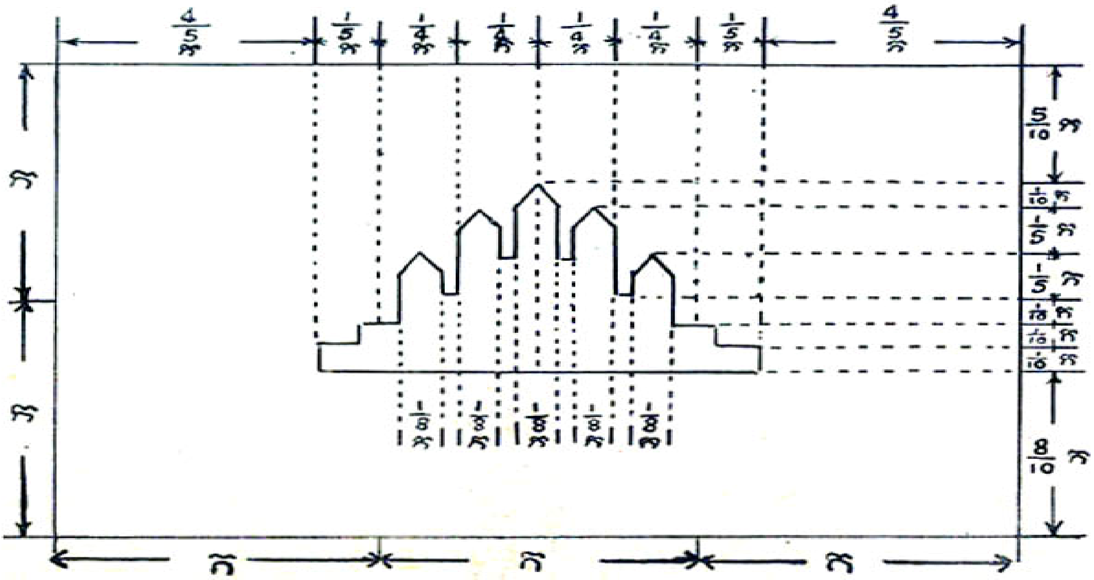

បុព្វកថា

អស់រយៈកាលជាច្រើនពាន់ឆ្នាំមកហើយ ប្រជាជនកម្ពុជា បានតស៊ូដើម្បីកសាង និងការពារមាតុប្រទេសជាទីស្នេហាដែល មានអារ្យធម៌អង្គរជាសក្ខីភាព និងជាមោទនភាព ។ ប៉ុន្តែក្រោយ ការជិះជាន់ហ្លួងហែងរបស់របបទាសភាព សក្តិភូមិ និងរបប អាណានិគមនិយម ចក្រពត្តិនិយម ប្រជាជនកម្ពុជាមិនបាន ទទួលសមិទ្ធផលនៃស្នាដៃរបស់ខ្លួន ហើយមិនបានពង្រីកប្រពៃណីជាតិ វប្បធម៌ជាតិដ៏ថ្លៃថ្នូរ អត្តចរិតមនុស្សធម៌ និងសុខ សន្តិភាពរបស់ខ្លួនបន្តិចសោះឡើយ ។

នៅចុងសតវត្សទី ១៩ ពួកអាណានិគមនិយមបារាំង បានឈ្លានពានចូលមកយកទឹកដីកម្ពុជា ទឹកដីវៀតណាម និងទឹកដីឡាវ ធ្វើជាអាណានិគមរបស់វា ។ ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នា ប្រជាជនកម្ពុជា រួបរួមកម្លាំងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ជាមួយប្រជាជនវៀតណាម

និងប្រជាជនឡាវ បានតស៊ូប្រឆាំងនឹងសត្រូវរួម ។ ការតស៊ូរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា និងការតស៊ូរបស់ប្រជាជននៅឥណ្ឌូចិន ជាវិភាគទានមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការតស៊ូរួម នៃប្រជាជនលើសាកលលោកប្រឆាំងនឹងអាណានិគមនិយម ចក្រពត្រនិយម ។

ប៉ុន្តែ ចក្រពត្រអាមេរិក ជាមេក្លោង និងជាអាវុធហត្ថរបស់ចក្រពត្រនិយមសាកលលោក បានប្រើកលល្បិចគ្រប់បែបយ៉ាង មានការជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការផ្ទៃក្នុង និងការឈ្លានពានដោយកម្លាំងអាវុធ ដើម្បីដាក់នឹមត្រួតត្រាអាណានិគមនិយមបែបថ្មីតាមរបៀបអាមេរិក មកលើឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិនទាំងមូល ។ ប្រជាជនកម្ពុជាបានក្រោកឈរឡើងជាថ្មីម្តងទៀត តស៊ូប្រឆាំងនឹងចក្រពត្រឈ្លានពាន ។ នៅដើមឆ្នាំ ១៩៧៥ ប្រជាជនកម្ពុជារួមសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាប្លុកឯកកម្លាំងតស៊ូនៅប្រទេសវៀតណាម និងនៅប្រទេស ឡាវ បានបើកការវាយសំរុកផ្តួន ។ ហើយបានទទួលជ័យជំនះជាបន្តបន្ទាប់លើពួកចក្រពត្រអាមេរិក និងបរិវាររបស់វា ។ ជ័យជំនះរបស់ប្រជាជននៃប្រទេសទាំងបីនៅឥណ្ឌូចិនក្នុងការតស៊ូប្រឆាំងនឹងចក្រពត្រអាមេរិក បានកត់សំគាល់ជាថ្មីម្តងទៀត នូវជ័យជំនះក្នុងយុគសម័យតស៊ូប្រឆាំងនឹងលទ្ធិអាណានិគមនិយមបែបថ្មី នៅលើសាកលលោក ។

ក្រោយជ័យជំនះជាប្រវត្តិសាស្ត្រ នាថ្ងៃ ១៧ មេសា ១៩៧៥ គួរណាស់តែប្រជាជនកម្ពុជា បានរស់នៅក្នុងសន្តិភាព ឯករាជ្យ និងសេរីភាព ដើម្បីកសាងប្រទេសជាតិឡើងវិញ ប៉ុន្តែពួក ប៉ុល-ពត អៀង-សារី ខៀវ-សំផន បានប្លន់យកសមិទ្ធផលបដិវត្តន៍មកក្តាប់ក្នុងដៃរបស់វា ហើយលក់ខ្លួនធ្វើជាបរិវារដាច់ថ្លៃអោយពួកវាតទីនិយម អនុត្តរភាពនិយមនៃអ្នកកាន់អំណាចចិនប៉េកាំង ។ ក្នុងរយៈកាលកាន់អំណាចតែជិតបួនឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ពួកវាបានកំទេចអស់សមិទ្ធផលបដិវត្តន៍ បានសម្លាប់ប្រជាជនស្លូតត្រង់អស់រាប់លាននាក់ បានជាន់ឈ្លីសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់មនុស្សជាតិ បំផ្លាញចោលអស់មូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌នៃទឹកដីកម្ពុជាដីស្រស់បំព្រងរបស់យើង ។ តាមបញ្ជារបស់ពួកប្រតិកិរិយានៃមជ្ឈដ្ឋានអ្នកកាន់អំណាចចិន ពួកវាបានបញ្ជូនកងទ័ពជាច្រើនកងពលទៅឈ្លានពានទឹកដីវៀតណាម កាប់សម្លាប់ប្រជាជនស្លូតត្រង់ជាអ្នកភូមិផងរបងជាមួយ ដែលធ្លាប់បានរួមប្រយុទ្ធក្នុងលេណដ្ឋានតែមួយ ធ្លាប់ផ្តើមបានជ័យជំនះយ៉ាងត្រចះត្រចង់ក្នុងការតស៊ូប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិអាមេរិក ។ នៅចំពោះគ្រោះប្រល័យពូជសាសន៍ និងគ្រោះបាត់បង់ទឹកដី ក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ពួកប្រតិកិរិយាចិនប៉េកាំង ប្រជាជនកម្ពុជាបានកំណត់ថា ផ្លូវ

តែមួយដើម្បីរស់ គឺត្រូវកំទេចរបបដ៏សាហាវយង់ឃ្នង ប៉ុល-ពត អៀង-សារី ខៀវ-សំផន ។ ដោយសារមានមាគ៌ានយោបាយត្រឹមត្រូវរបស់បក្ស និងដោយសារមានសាមគ្គីភាព យ៉ាងជិតស្និទ្ធក្នុងរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា ព្រមទាំងដោយសារមានការឧបត្ថម្ភពីប្រជាជន និងកងទ័ពវៀតណាម ហើយនិងការគាំទ្រពីប្រទេសសង្គមនិយមជាបងប្អូន និងពីប្រជាជនស្នេហាសន្តិភាពលើសាកលលោក ប្រជាជនកម្ពុជាយើង បានវាយរំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ជាស្ថាពរនាថ្ងៃ ៧ មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ ។ ការចាត់តាំងរដ្ឋអំណាចប្រជាជន និងការគ្រប់គ្រងលើទឹកដីកម្ពុជាទាំងមូលរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាក៏បានធ្វើឡើងដោយឆាប់រហ័ស ។ ជ័យជំនះដ៏ត្រចះត្រចង់នេះបានបើកទំព័រប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីមួយ ហើយបាននាំមកជូនប្រជាជនយើង នូវឯករាជ្យ សេរីភាព ប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិធ្វើជាម្ចាស់ លើជោគវាសនារបស់ខ្លួនពិតប្រាកដ ដើម្បីកសាងប្រទេសកម្ពុជាជាទីស្នេហានៃយើងឡើងវិញ អោយសមស្របតាមគោលបំណងដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់យើង ។ ពួកវាទទីនិយមអនុត្តរភាពនិយមចិនប៉េកាំង បានឃុបឃិតជាមួយចក្រពត្តិអាមេរិក និងអាធិ-ភាពប្រតិកិរិយាផ្សេងទៀតយ៉ាងឆ្គួតលីលា ក្នុងគោលបំណង

បំផ្លិចបំផ្លាញបដិវត្តន៍របស់យើង ។ ប៉ុន្តែសភាពការណ៍នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង មិនអាចប្រែក្រឡាស់បានឡើយ ។ ប្រជាជនកម្ពុជាប្រាកដជាឈ្នះ ខ្មាំងសត្រូវប្រាកដជាចាញ់ដាច់ខាត ។

ប្រវត្តិសាស្ត្រតស៊ូប្រកបទៅដោយជ័យជំនះ នៃប្រជាជនកម្ពុជាយើង បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នូវសច្ចធម៌មួយគឺ : ដោយមានមាគ៌ាដឹកនាំដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់បក្ស ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូលរួមសាមគ្គីជាធ្លុងមួយ តស៊ូយ៉ាងអង់អាចក្លាហាន រួមសាមគ្គីនិងសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយប្រជាជនវៀតណាមប្រជាជនឡាវ និងប្រជាជននៃប្រទេសសង្គមនិយមឯទៀតជាបងប្អូន និងដោយមានការស្រុះចិត្ត និងការគាំទ្រពីប្រជាជនស្នេហាសន្តិភាព និងយុត្តិធម៌លើសាកលលោកផងនោះ ជាកម្លាំងខ្លាំងក្លាដើម្បីឈ្នះ ។

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ជាលទ្ធផលនៃការតស៊ូយូរអង្វែង ពោរពេញទៅដោយការលំបាកវេទនារបស់ប្រជាជនយើងទាំងមូល ក្នុងកិច្ចការពារឯករាជជាតិអោយរឹងមាំ កសាងមាតុប្រទេស ឈានជាជំហាន ៗ ឆ្ពោះឡើងសង្គមនិយម ។ ប្រជាជនយើងរឹតចំណងសាមគ្គីភាពជាតិជាធ្លុង

មួយ លើកជ្រោងទង់ស្នេហាជាតិ និងទង់សាមគ្គីអន្តរជាតិវណ្ណៈអធន អនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ប្តេជ្ញាខិតខំដណ្តើមយកជ័យជំនះ ក្នុងបុព្វហេតុកសាងទឹកដីកម្ពុជា ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គលដ៏ឧត្តម ។

អ្វី ៗ ទាំងអស់ គឺដើម្បីបំរើផលប្រយោជន៍ឧត្តុង្គឧត្តម នៃមាតុប្រទេស និងដើម្បីសុភមង្គលរបស់ប្រជាជន ។

ជយោ! សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

ជំពូកទី ១

របបនយោបាយ

មាត្រា ១

ប្រទេសកម្ពុជា មាននាមជាផ្លូវការថា « សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា » ។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ជារដ្ឋមួយមានឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បូរណភាពដែនដី សន្តិភាព ប្រជាធិបតេយ្យ ឈានជាជំហាន ៗ ឆ្ពោះឡើងសង្គមនិយម ។

អធិបតេយ្យ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា លាតសន្ធឹងលើដែនដីគោក ដែនកោះ ដែនទឹក ដែនសមុទ្រ បាតសមុទ្រ និងក្រោមបាតសមុទ្រ ហើយនិងដែនអាកាស ។

បាវចនា នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគឺ ៖ ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គល ។

ភាសា និងអក្សរដែលប្រើជាផ្លូវការ គឺភាសា និងអក្សរខ្មែរ ។

មាត្រា ២

ប្រជាជនកម្ពុជា ជាម្ចាស់វាសនានៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ។ អំណាចទាំងអស់ជារបស់ប្រជាជន ។

ប្រជាជនប្រើរដ្ឋអំណាច តាមរយៈរដ្ឋសភា និងអង្គការរដ្ឋអំណាចនានា ដែលប្រជាជនជ្រើសតាំងឡើង និងទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជន ។ ប្រជាជន មានសិទ្ធិដកហូតតំណាងរូបណាដែលខ្លួនឈប់ទុកចិត្ត ។

រដ្ឋមានភារកិច្ចការពារឯករាជ្យនៃមាតុប្រទេស សេរីភាពរបស់ប្រជាជន សមិទ្ធផលរបស់បដិវត្តន៍ ស្ដារនិងពង្រីកផលិតកម្ម ពង្រីកវប្បធម៌ យកចិត្តទុកដាក់ដោះស្រាយ និងលើកដំកើងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ទាំងខាងសម្ភារៈ ទាំងខាងស្មារតី ។

ស្ថាប័នរដ្ឋនានា ត្រូវចាត់តាំង និងប្រព្រឹត្តអោយស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

មាត្រា ៣

រណសិរ្សកសាងមាតុភូមិកម្ពុជា អង្គការមហាជនបដិវត្តនានា ជាបង្អែកដ៏រឹងមាំរបស់រដ្ឋ បើកទឹកចិត្តប្រជាជនអោយអនុវត្តរាល់ភារកិច្ចបដិវត្ត ។

មាត្រា ៤

បក្សប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ជាកម្លាំងដឹកនាំផ្ទាល់ នូវការងារបដិវត្តទាំងមូល នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

មាត្រា ៥

រដ្ឋអនុវត្តនយោបាយសាមគ្គីភាព និងស្មើភាពរវាងជនជាតិទាំងអស់ ដែលរស់នៅក្នុងសហគមន៍ជាតិកម្ពុជា ។

ជនជាតិទាំងអស់ត្រូវស្រឡាញ់រាប់អានគ្នា និងជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។ អំពើប្រមាថមាក់ងាយ អំពើជិះជាន់ និងការបែងចែកជនជាតិនានា ត្រូវហាមឃាត់ ។

ភាសា និងអក្សរ ព្រមទាំងទំនៀមទំលាប់ល្អ ៗ របស់ជនជាតិភាគតិច ត្រូវបានគោរព ។

គ្រប់ជនជាតិភាគតិច ត្រូវបានរដ្ឋជួយទំនុកបំរុង ដើម្បីអោយតាមទាន់កំរិតរួម ។ រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ពង្រីកសេដ្ឋកិច្ច សិក្សាធិការ វប្បធម៌ សង្គមកិច្ច សុខាភិបាល គមនាគមន៍នៅតាមតំបន់ព្រៃភ្នំ និងតំបន់ដាច់ស្រយាល ។

មាត្រា ៦

សេរីភាពខាងជំនឿ ត្រូវបានគោរព ។

សកម្មភាពខាងសាសនាទាំងឡាយ ដែលស្របរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ ត្រូវបានរដ្ឋធានា ។

សកម្មភាពណាដែលឆ្លៀតយកសាសនា ដើម្បីធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខ របៀបរៀបរយសាធារណៈនិងផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន ត្រូវហាមឃាត់ ។

មាត្រា ៧

បុរស និង ស្ត្រី មានសិទ្ធិស្មើគ្នា ក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុងគ្រួសារ ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវធ្វើតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមាន

ចែងក្នុងច្បាប់ និងតាមល័ក្ខការណ៍ស្ម័គ្រចិត្ត ជឿនលឿន ប្តីមួយប្រពន្ធមួយ ។ ការបង្ខិតបង្ខំក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវហាមឃាត់ ។

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ចំពោះកិច្ចការពារ មាតា និង កុមារ ។

មាត្រា ៨

សិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចសំខាន់របស់មាតាបិតា គឺអប់រំ និង ថែទាំចិញ្ចឹមកូន ដើម្បីអោយទៅជាពលរដ្ឋល្អ មានមនសិការស្នេហាជាតិ ស្រឡាញ់ការងារពលកម្ម មានសម្បជញ្ញៈទទួលខុសត្រូវចំពោះសង្គម ។

កូនមានកាតព្វកិច្ចបីបាច់ថែរក្សា មាតា បិតា ។

មាត្រា ៩

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា អនុវត្តល័ក្ខការណ៍ : ប្រជាជនទាំងមូលរួមប្រាស្រ័យក្នុងកិច្ចកសាងនិងការពារមាតុប្រទេស ។

កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ទាំងបីប្រភេទ និងនគរបាលប្រជាជន ជាកូនចៅរបស់ប្រជាជន ត្រូវស្មោះត្រង់

ចំពោះមាតុប្រទេសនិងប្រជាជន មានករណីយកិច្ចការពារមាតុភូមិ និងរដ្ឋអំណាចបដិវត្ត ការពារសមិទ្ធផលបដិវត្តន៍ និងការរស់នៅដ៏សុខសាន្តរបស់ប្រជាជន ហើយរួមជាមួយប្រជាជនកសាងប្រទេស ។

កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធទាំងអស់ ត្រូវមានការប៉ិនប្រសប់ក្នុងការប្រយុទ្ធ ក្នុងការបង្កបង្កើនផល ត្រូវចេះបំផុសចលនាប្រជាជន គោរព និងជួយទំនុកបំរុងប្រជាជន មិនត្រូវប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាអោយសមនឹងការស្រឡាញ់រាប់អាន និងការទុកចិត្តរបស់ប្រជាជន ។

មាត្រា ១០

គោលនយោបាយក្រៅប្រទេសនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា គឺ ឯករាជ្យ សន្តិភាព និង មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា រឹតចំណងសាមគ្គីភាព និងសហប្រតិបត្តិការជាមួយវៀតណាម ឡាវ សហភាពសូវៀត និងប្រទេសសង្គមនិយមជាបងប្អូនឯទៀត ។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ចូលរួមប្រាស្រ័យយ៉ាង

សកម្មក្នុងការតស៊ូ នៃចលនាមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ដើម្បីការពារឯករាជ្យ អធិបតេយ្យនៃប្រជាជាតិទាំងឡាយ ការពារសន្តិភាពនិងសន្តិសុខអន្តរជាតិ ឈានដល់ការកសាងរបបសេដ្ឋកិច្ចថ្មីមួយនៅលើសាកលលោក ។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា គាំទ្រយ៉ាងសកម្មដល់ការតស៊ូ នៃប្រជាជននៅលើសាកលលោក ប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិនិយម អាណានិគមនិយម ចាស់ និងថ្មី វាតទីនិយមចិនប៉េកាំង លទ្ធិប្រកាន់ពូជសាសន៍ និងអានុភាពប្រតិកិរិយាទាំងឡាយជាបរិវាររបស់ពួកវា ដើម្បីសន្តិភាព និងឯករាជជាតិ ប្រជាធិបតេយ្យ វឌ្ឍនភាពសង្គម ។

ជំពូកទី ២

របបសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយ វប្បធម៌-សង្គមកិច្ច

មាត្រា ១១

សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់រដ្ឋ ។

រដ្ឋលើកស្ទួយជីវភាពរបស់ប្រជាជន អោយមានកំរិតខ្ពស់ជាលំដាប់លើគ្រប់ផ្នែក ដើម្បីកសាងប្រទេសជាតិ ។

មាត្រា ១២

សេដ្ឋកិច្ចជាតិមានបីផ្នែក : សេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋ សេដ្ឋកិច្ចសមូហភាព និងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ ។

រដ្ឋគ្រប់គ្រងសហគ្រាសរដ្ឋយ៉ាងជិតដិត ដើម្បីពង្រីកតួនាទីសំខាន់នៃផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋ ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ហើយទន្ទឹមនឹងនោះ ជួយទំនុកបំរុង និងណែនាំយ៉ាងសកម្ម នូវការកសាងសេដ្ឋកិច្ចសមូហភាព និងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ អោយរីកចំរើន តាមទិសដែលមានប្រយោជន៍ដល់រដ្ឋ និងដល់ជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។

មាត្រា ១៣

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ពង្រីកផលិតកម្មកសិកម្ម ផលិតកម្មឧស្សាហកម្ម ដែលបំរើកសិកម្ម ពង្រីកផលិតកម្មរបស់ប្រើប្រាស់ ពង្រីកពាណិជ្ជកម្ម គមនាគមន៍ និងការដឹកជញ្ជូន ។ រដ្ឋជួយទំនុកបំរុងនិងពង្រីកសិប្បកម្ម និងឧស្សាហកម្មតូចៗ ។

មាត្រា ១៤

ទ្រព្យសម្បត្តិជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋមាន ដីធ្លី ព្រៃឈើ សមុទ្រ ទន្លេ បឹង ធនធានធម្មជាតិ មជ្ឈមណ្ឌលសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ មូលដ្ឋានការពារប្រទេស និងសំណង់ផ្សេងៗទៀតរបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ១៥

ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិពេញទី ក្នុងការប្រើប្រាស់ និងមានសិទ្ធិតំណាមរតកលើដីដែលរដ្ឋប្រគល់អោយគ្រួសារនីមួយៗ តាមកំណត់នៃច្បាប់ ដើម្បីសង់ផ្ទះនៅ និងធ្វើជាសួនច្បារ សួនបន្លែ ។

មាត្រា ១៦

ក្រៅពីដីសំរាប់សង់ផ្ទះនៅ និងធ្វើជាសួនច្បារ សួនបន្លែដែលមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ និងក្រៅពីចំណែកដីដែលក្រុមសាមគ្គីបង្កបង្កើនផលបានប្រគល់អោយ ដើម្បីបំពេញផលិតកម្មរបស់ក្រុម ពលករកសិកម្មមួយរូប ។ អាចបានរដ្ឋអោយខ្ចីដីជាបន្ថែម ដើម្បីដាំដំណាំរដូវ តាមលទ្ធភាពពលកម្ម ហើយមានសិទ្ធិទទួលផលនៃការងារនេះ ។

មាត្រា ១៧

ជនណាក៏ដោយគ្មានសិទ្ធិ ទិញ លក់ បញ្ចាំ ឬ ប្រវាស់ដីធ្លីបានឡើយ ។ ជនណាក៏ដោយមិនអាចប្រើប្រាស់ដីធ្លីកសិកម្មដីព្រៃដោយចិត្តឯង ក្នុងគោលបំណងផ្សេងទៀតបាន បើគ្មានការអនុញ្ញាតពីក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច ។

មាត្រា ១៨

កម្មសិទ្ធិឯកជន នៃពលរដ្ឋ លើកំរៃការងារ លើកំរៃនិងទ្រព្យសម្បត្តិស្របច្បាប់ផ្សេងទៀត ត្រូវបានច្បាប់ការពារ ។ ការរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ពលរដ្ឋដោយរំលោភ ត្រូវហាមឃាត់ជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ១៩

ពាណិជ្ជកម្មក្នុងប្រទេសរបស់រដ្ឋ ត្រូវពង្រីក ដើម្បីបង្កើនសកម្មភាពផ្លាស់ប្តូរមុខទំនិញ ជំរុញការបង្កបង្កើនផល បំរើជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។

ពលរដ្ឋ អាចលក់ដូរផលិតផលកសិកម្ម និងផលិតផលសិប្បកម្មគ្រួសារ ។ ការទិញ និងការលក់របស់ប្រជាជន ដែលស្របតាមគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ ត្រូវបានច្បាប់ធានា ។

ពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស ស្ថិតនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងផ្តាច់មុខរបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ២០

របបគ្រប់គ្រងរូបិយវត្ថុ និងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ការយកពន្ធដារ នឹងអាចធ្វើទៅបាន លុះត្រាតែមានច្បាប់អនុញ្ញាត ។

ការតម្រូវអោយលក់ជូនរដ្ឋ ឬ ការយកទៅប្រើប្រាស់មួយរយៈនូវសម្បត្តិឯកជន នឹងអាចធ្វើទៅបាន លុះត្រាតែមានច្បាប់អនុញ្ញាត ។

មាត្រា ២១

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់កសាងវប្បធម៌ជាតិជឿនលឿន ពង្រីកភាសា និង អក្សរជាតិ ដែលសមស្របនឹងសេចក្ដីត្រូវការនៃសង្គមថ្មីមួយ ។ រាល់ឥទ្ធិពល និង សំណល់ នៃវប្បធម៌ប្រតិកិរិយាពុករលួយ ត្រូវកំចាត់ចោលជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ២២

រដ្ឋអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សា តាមគោលការណ៍គរុកោសល្យដោយផ្សារភ្ជាប់ការសិក្សាចំណេះវិជ្ជាទូទៅ ជាមួយនឹងការអនុវត្តន៍ផ្សារភ្ជាប់ការអប់រំជាមួយនឹងការបង្កបង្កើនផល ផ្សារភ្ជាប់សាលារៀនជាមួយនឹងសង្គម ។

រដ្ឋបើកមត្តេយ្យសាលា សំរាប់អប់រំកុមារមុនគ្រប់វ័យសិក្សា ។

រដ្ឋទទួលខុសត្រូវ លើការអប់រំវិជ្ជាទូទៅ ដល់កុមារគ្រប់វ័យសិក្សា ដោយកសាងសាលារៀនបឋមសិក្សា ដោយពង្រីកជាបណ្តើរ ៗ នូវសាលារៀនមធ្យមសិក្សា សាលារៀននិងថ្នាក់អប់រំវិជ្ជាជីវៈ ថ្នាក់ជាន់ខ្ពស់ផ្សេង ៗ និងឧត្តមសិក្សា ដើម្បីតម្រូវតាមការចាំបាច់នៃប្រទេសជាតិ ដែលកំពុងឈានទៅកាន់វឌ្ឍនភាព ។

រដ្ឋលើកទឹកចិត្ត និងផ្តល់អាហារូបករណ៍សិក្សាដល់យុវជនដែលមានសមត្ថភាពអាចបន្តការសិក្សានៅថ្នាក់ខ្ពស់ និងថ្នាក់បច្ចេកទេស នៅក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។

ដើម្បីបំបាត់ភាពមិនចេះអក្សរនិងដើម្បីលើកកំរិតវប្បធម៌ ដល់ពលរដ្ឋទូទៅអោយបានខ្ពស់ រដ្ឋជំរុញចលនាអក្ខរកម្ម ដោយបើកថ្នាក់សិក្សាសំរាប់មនុស្សចាស់ ដែលមិនទាន់ចេះអក្សរ និងថ្នាក់ អប់រំបំពេញវិជ្ជាផ្សេង ៗ ទៀត តម្រូវទៅតាមការចាំបាច់របស់ប្រទេសជាតិ ។

មាត្រា ២៣

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជំរុញការលូតលាស់ វិទ្យាសាស្ត្រ និង បច្ចេកទេស អក្សរសាស្ត្រនិងសិល្បៈ ដោយពង្រីកប្រព័ន្ធសិក្សាធិការ ជំរុញការងារស្រាវជ្រាវ ដោយរួមផ្សំការរៀនសូត្រខាងទ្រឹស្តីទៅនឹងការជាក់ស្តែង ។ រដ្ឋលើកទឹកចិត្តដល់អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ អ្នកបច្ចេកទេស អ្នកនិពន្ធ សិល្បករ ក្នុងសកម្មភាពច្នៃប្រឌិតរបស់ខ្លួនដែលមានប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ និងប្រជាជន ដោយជួយទំនុកបំរុងដល់អ្នកទាំងនោះខាងផ្នែកសម្ភារៈនិងខាងផ្លូវចិត្ត ។

រដ្ឋបង្កើនសហប្រតិបត្តិការជាមួយប្រទេសសង្គមនិយមជាបងប្អូន និងផ្លាស់ប្តូរការពិសោធន៍គ្នាទៅវិញទៅមក ។ រដ្ឋពង្រីកការទាក់ទងជាមួយប្រទេសផ្សេង ៗ ទៀត ។

មាត្រា ២៤

រដ្ឋចាត់ចែងអោយថែរក្សាប្រាសាទបុរាណ និងសិល្បវត្ថុបុរាណ កែលំអតំបន់ទេសភាពនានាឡើងវិញ ពង្រីកផ្នែកទេសចរណ៍ ដើម្បីបំរើប្រជាជនក្នុងប្រទេស និងពង្រីកការទាក់ទងខាងវប្បធម៌ ជាមួយប្រទេសក្រៅ ។

មាត្រា ២៥

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការរីកចំរើន ខាងរូបកាយរបស់ពលរដ្ឋ លើកទឹកចិត្តដល់សកម្មភាពខាងកីឡា និងខាងហាត់ប្រាណ សំដៅធ្វើអោយពលរដ្ឋ មានកម្លាំងពលំមាំមួនជាចាំបាច់ ដើម្បីជំរុញផលិតកម្ម និងចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចការពារជាតិ ។

មាត្រា ២៦

ដើម្បីធានាដល់សុខភាពរបស់ប្រជាជន រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការការពារជម្ងឺ និងព្យាបាលជម្ងឺ ណែនាំប្រជាជនអោយកាន់ក្បួនអនាម័យយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ ប្រជាជនត្រូវបានទទួលការពិនិត្យរោគដោយឥតបង់ថ្លៃ ។ រដ្ឋបង្កើតមន្ទីរពេទ្យនានា ធ្វើការស្រាវជ្រាវខាងវេជ្ជសាស្ត្រ និងឱសថសាស្ត្រ ដោយរួមផ្សំវេជ្ជសាស្ត្របុរាណជាមួយវេជ្ជសាស្ត្រសម័យ ។

មាត្រា ២៧

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ចំពោះមាតានិងកុមារ ។ រដ្ឋនិងសង្គមរៀបចំអោយមាន មន្ទីរសម្ភព ទារកដ្ឋាន សួនកុមារ និងអនុវត្ត

ទូរវិធានការសមស្របនានា ដើម្បីសំរាលបន្ទុកមេផ្ទះដល់ស្ត្រី និងរាំប់រងលក្ខណៈចាំបាច់អោយស្ត្រី មានលទ្ធភាពចូលរួមក្នុងសកម្មភាពសង្គមដូចបុរសដែរ ។

ស្ត្រីកម្មករ បុគ្គលិក ត្រូវបានឈប់សំរាកក្នុងពេលសំរាលកូនចំនួន ៩០ ថ្ងៃ ដោយបានទទួលបៀវត្ស ។ ស្ត្រីមានកូននៅបៅដោះត្រូវបានទទួលការបន្ថយពេលធ្វើការប្រចាំថ្ងៃ និងបានទទួលអត្ថប្រយោជន៍នានាតាមការកំណត់របស់រដ្ឋ ។

រដ្ឋនឹងកំណត់បទបញ្ញត្តិជាក់ស្តែង ចំពោះស្ត្រីធ្វើការ ក្រៅផ្នែករដ្ឋ ។

មាត្រា ២៨

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ដល់អ្នកដែលធ្វើសកម្មភាពបដិវត្តយូរឆ្នាំ ហើយដែលបានរួមវិភាគទានច្រើនអោយបដិវត្តន៍ដល់យុទ្ធជនពិការ ដល់គ្រួសារយុទ្ធជនដែលបានទទួលមរណៈដើម្បីបដិវត្តន៍ និងដល់គ្រួសារដែលមានសគុណធំៗចំពោះបដិវត្តន៍ ។

មាត្រា ២៩

រដ្ឋចាត់ចែងអោយមានរបបធានារ៉ាប់រងសង្គម ដល់កម្មាភិ-បាល បុគ្គលិក កម្មករ ដែលអស់លទ្ធភាពបំពេញពលកម្មបណ្ដាលមកពីមានជម្ងឺ ជរាភាព ឬ ពិការដោយគ្រោះថ្នាក់ក្នុងការងារ ។

រដ្ឋនិងសង្គម ជួយទំនុកបំរុងដល់មនុស្សចាស់ជរា ជនពិការ ស្ត្រីមេម៉ាយ និង ក្មេងកំព្រាគ្មានទីពឹង ។

ជំពូកទី ៣
សិទ្ធិ និង ករណីយកិច្ច
របស់ពលរដ្ឋ

មាត្រា ៣០

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ទទួលស្គាល់និងគោរព សិទ្ធិមនុស្ស ។

ពលរដ្ឋ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានភាពស្មើគ្នាចំពោះច្បាប់ មានសិទ្ធិ និង មានករណីយកិច្ចដូចគ្នាទាំងអស់ ដោយឥតប្រកាន់ភេទ ជំនឿសាសនា ឬ ពូជសាសន៍ ។

ការប្រើសិទ្ធិនេះ មានភាពផ្ទាប់គ្នាមិនអាចបំបែកបានពីការបំពេញករណីយកិច្ចរបស់ពលរដ្ឋ ។

មាត្រា ៣១

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា សុទ្ធតែមាន សិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោត ។

ពលរដ្ឋ ដែលបំរើក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជន បដិវត្តកម្ពុជា ព្រមទាំងបព្វជិត ក៏មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាច ឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោតដែរ ។

ពលរដ្ឋទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ១៨ ឆ្នាំ មាន សិទ្ធិបោះឆ្នោត ។

ពលរដ្ឋទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ២១ ឆ្នាំ អាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោត ។

បទបញ្ញត្តិបន្ថយសិទ្ធិបោះឆ្នោត ត្រូវចែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត

មាត្រា ៣២

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានសិទ្ធិចូល រួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងជីវភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌របស់ប្រទេសជាតិ ។

ពលរដ្ឋទាំងអស់ អាចធ្វើសេចក្តីស្នើ ស្តីពីបញ្ហានយោបាយរបស់រដ្ឋ និងពីជីវភាពរបស់ប្រជាជន ជូនអង្គការរដ្ឋ និងអង្គការមហាជន ។ សេចក្តីស្នើទាំងឡាយ ត្រូវតែបានទទួលការពិនិត្យយ៉ាងម៉ត់ចត់ពីអង្គការរដ្ឋ និងអង្គការមហាជន ។

មាត្រា ៣៣

ពលរដ្ឋ ត្រូវតែបានទទួលការណែនាំក្នុងការជ្រើសរើសមុខរបរ អោយបានសមស្របតាមសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន និងតាមការតម្រូវរបស់សង្គម ។

ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បំណាច់សមស្របតាមបរិមាណ និងគុណភាពនៃការងារដែលខ្លួនបានបំពេញ ។ បុរសនិងស្ត្រីមានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បំណាច់ដូចគ្នា ចំពោះការងារស្មើគ្នា ។

មាត្រា ៣៤

រដ្ឋនិងសង្គម យកចិត្តទុកដាក់រៀបចំអោយមានការឈប់សំរាក ការលំហែដល់អ្នកបំពេញពលកម្ម ។ រដ្ឋកំណត់ពេលធ្វើការប្រចាំថ្ងៃ និងប្រចាំសប្តាហ៍ របបឈប់សំរាកប្រចាំឆ្នាំមានប្រាក់បំណាច់ ចំពោះកម្មាភិបាល កម្មករ បុគ្គលិកពង្រីកមជ្ឈមណ្ឌលសំរាករបស់រដ្ឋនិងរបស់អង្គការសង្គម ។

មាត្រា ៣៥

រដ្ឋរាំងមិនអោយមានការរំលោភបំពាន លើរូបកាយបុគ្គលណាមួយឡើយ ។

ច្បាប់ការពារកិត្តិយស សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និង ជីវិតរបស់ពលរដ្ឋ ។

ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ចង ឬ ការឃុំឃាំងជនណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រាតែមានច្បាប់អនុញ្ញាត ។ ក្នុងករណីចាប់បានជនប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក់ស្តែង ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅអង្គការមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីសំរេច ។

មាត្រា ៣៦

សេរីភាព ក្នុងការធ្វើដំណើរ និងតាំងទីលំនៅរបស់ពលរដ្ឋ ត្រូវបានច្បាប់កំណត់ ។

ការរក្សាសិទ្ធិមិនអោយរំលោភទៅលើលំនៅឋាន និងអាថ៌កំបាំងនៃការឆ្លើយឆ្លងតាមលិខិត ត្រូវបានរដ្ឋធានា ។

ការឆែកឆេរលំនៅឋាន ត្រូវធ្វើអោយស្របនឹងបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

មាត្រា ៣៧

ពលរដ្ឋ មានសេរីភាពខាងការនិយាយ សេរីភាពខាងសារពត៌មាន សេរីភាពខាងការប្រជុំ ។ ជនណាក៏ដោយ មិនអាចឆ្លៀតប្រើសិទ្ធិនេះដោយរំលោភ នាំអោយប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសអ្នកដទៃ ដល់ទំនៀមទំលាប់ល្អរបស់សង្គម ដល់របៀបរៀបរយសាធារណៈ និងដល់សន្តិសុខជាតិ ។

មាត្រា ៣៨

ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិបង្កើតសមាគម សិទ្ធិនេះត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។ ពលរដ្ឋទាំងឡាយអាចចូលរួមក្នុងអង្គការមហាជន ដើម្បីការពារសមិទ្ធផលបដិវត្តន៍ និងរបៀបរៀបរយសង្គម ដើម្បីកសាង និងការពារប្រទេស ដើម្បីបង្កើនសាមគ្គីភាពជាតិ និង អន្តរជាតិ ។

មាត្រា ៣៩

ពលរដ្ឋទាំងឡាយ ត្រូវគោរពគោលការណ៍នៃការរស់នៅក្នុងសង្គម អនុវត្តគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ និង ការពារទ្រព្យសម្បត្តិ

រូម ។ ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិប្ដឹងទារសំណងផ្សំផុលការខូចខាត ដែលបណ្ដាលមកពីអំពើខុសច្បាប់របស់អង្គការរដ្ឋ របស់អង្គការសង្គម និង របស់បុគ្គលិកនៃអង្គការទាំងនេះ ក្នុងពេលបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៤០

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវគោរពយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួនតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់របស់រដ្ឋ មានករណីយកិច្ចកំរើកិច្ចការរបស់រដ្ឋ និង ជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។

មាត្រា ៤១

កិច្ចកសាង និងការពារមាតុភូមិ ជាករណីយកិច្ចនិងជាកិត្តិយសដ៏ឧត្ដមរបស់ពលរដ្ឋ ។

ពលរដ្ឋ ត្រូវការពារមាតុភូមិ ហើយត្រូវបំរើក្នុងកងទ័ពតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

ជនក្បត់ជាតិ ត្រូវផ្ដន្ទាទោសយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់តាមច្បាប់ ។

មាត្រា ៤២

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលមានសន្តានចិត្តស្នេហាជាតិពិតប្រាកដ កំពុងរស់នៅឯបរទេស ត្រូវបានអង្គការនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគាំពារ ។

មាត្រា ៤៣

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ផ្តល់សិទ្ធិជ្រកកោន និងការគាំពារដល់ជនបរទេសទាំងឡាយណា ដែលត្រូវចោទដោយបានធ្វើការតស៊ូដើម្បីសន្តិភាពនិងប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីឯករាជជាតិនិងសង្គមនិយម ដើម្បីសេរីភាព ក្នុងសកម្មភាពខាងវិទ្យាសាស្ត្រនិងវប្បធម៌ ជាអត្ថប្រយោជន៍ដល់វឌ្ឍនភាពសង្គម ។

មាត្រា ៤៤

អាណិកជនបរទេស ដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវគោរពច្បាប់នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងបានទទួលការគាំពារពីសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

ជំពូកទី ៤

រដ្ឋសភា

មាត្រា ៤៥

រដ្ឋសភា ជាអង្គការកំពូលនៃរដ្ឋអំណាច និងជាអង្គការតំណាងជាន់ខ្ពស់របស់ប្រជាជន នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

រដ្ឋសភា ជាអង្គការតែមួយគត់ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើច្បាប់ ។

មាត្រា ៤៦

រដ្ឋសភា មានតំណាងប្រជាជន ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសតាមគោលការណ៍បោះឆ្នោតជាសាកល ដោយស្មើភាព ដោយចំពោះ និងតាមវិធីជ្រើសឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។

ចំនួនតំណាងប្រជាជននៃរដ្ឋសភា និងបែបបទនៃការជ្រើសតាំង ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៤៧

នីតិកាលរបស់រដ្ឋសភាមានកំណត់ ៥ ឆ្នាំ ។ ៣ ខែមុនផុតកំណត់នីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ សំរេចពិនិត្យការរៀបចំបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងប្រជាជន នៅរដ្ឋសភាសំរាប់នីតិកាលថ្មី ។

ក្នុងពេលមានសង្គ្រាម ឬ ក្នុងកាលៈទេសៈពិសេសដទៃទៀត រដ្ឋសភា អាចប្រកាសបន្តនីតិកាលរបស់ខ្លួនបាន ។

មាត្រា ៤៨

រដ្ឋសភាមានអំណាចដូចតទៅ :

១-អនុម័ត ឬ កែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់នានា ។

២-ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍រដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ។

៣-កំណត់គោលនយោបាយ ក្នុងប្រទេសនិងក្រៅប្រទេស ។

៤-អនុម័តកម្មវិធី សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និងថវិការដ្ឋ ។

៥-បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង ឬ រំសាយប្រធាន អនុប្រធាន និងលេខាធិការនៃរដ្ឋសភា ។ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង ឬ រំសាយប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និងសមាជិកដទៃទៀតនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង ឬ រំសាយប្រធាន អនុប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

៦ - បង្កើត ឬ លុបចោលទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី ឬ ស្ថាប័នថ្នាក់ស្មើទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី ។

៧ - ត្រួតពិនិត្យសកម្មភាព របស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និង ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

៨ - បង្កើត កែប្រែ ឬ លុបពន្ធដារ ។

៩ - កំណត់ការលើកលែងទោសជាទូទៅ ។

១០ - អោយសច្ចាប័ន ឬ លុបចោលសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិក្នុងករណីដែលក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ជូនរដ្ឋសភាសំរេច ។

មាត្រា ៤៩

រដ្ឋសភា បើកសម័យប្រជុំលើកដំបូង ៦០ ថ្ងៃ យ៉ាងយូរក្រោយពេលបោះឆ្នោត តាមការកោះប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

រដ្ឋសភា បើកសម័យប្រជុំជាសាមញ្ញ ២ ដងក្នុង ១ ឆ្នាំ និងអាចបើកសម័យប្រជុំជាវិសាមញ្ញ បើក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ យល់ឃើញថាជាការចាំបាច់ ។

មាត្រា ៥០

ពេលចាប់ផ្ដើមនីតិកាលនីមួយ ៗ រដ្ឋសភា ជ្រើសតាំងគណៈកម្មការមួយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យសុពលភាព នៃសមាជិករដ្ឋសភា ហើយរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការពិនិត្យនេះ ជូនរដ្ឋសភាសំរេច ។

មាត្រា ៥១

ប្រធានរដ្ឋសភា ដឹកនាំអង្គប្រជុំរបស់រដ្ឋសភា ទទួលអាញ្ញត្តិច្បាប់ និងសេចក្ដីសំរេចចិត្តនានា ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័ត រាប់រងការអនុវត្តន៍បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋសភា អនុវត្តការទាក់ទងអន្តរជាតិទាំងឡាយនៃរដ្ឋសភា ។ ប្រធានរដ្ឋសភា មានសិទ្ធិចូលរួមគ្រប់ការប្រជុំនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

អនុប្រធានរដ្ឋសភា ជួយប្រធានក្នុងមុខងារទាំងឡាយដែលបានពោលខាងលើ ។ លេខាធិការរដ្ឋសភា ធ្វើកំណត់ហេតុគ្រប់ការប្រជុំរបស់រដ្ឋសភា និងបំពេញការងារទាំងឡាយដែលប្រធានរដ្ឋសភាប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៥២

រដ្ឋសភា ចាត់តាំងគណៈកម្មការផ្សេង ៗ ដែលចាំបាច់ ដើម្បីជួយរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្នុងការត្រួតពិនិត្យលើ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ សេចក្តីព្រាងក្រិត្យ គំរោងកម្មវិធីសេដ្ឋកិច្ច និង ថវិការដ្ឋ និងគំរោងផ្សេង ៗ ទៀត ដែលរដ្ឋសភា ឬ ក្រុម ប្រឹក្សារដ្ឋប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៥៣

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ប្រធានរដ្ឋសភា គណៈកម្មការនានារបស់រដ្ឋសភា ប្រធានគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម រណសិរ្សកសាងមាតុភូមិកម្ពុជា ប្រធានសហជីពកម្ពុជា ប្រធាន យុវជនបដិវត្តកម្ពុជា ប្រធានសមាគមនារីកម្ពុជា មានសិទ្ធិធ្វើ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ជូនរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៤

រដ្ឋសភា អនុម័តច្បាប់ និងសេចក្តីសំរេចផ្សេង ៗ ទៀត តាមមតិយល់ព្រមលើសពីពាក់កណ្តាលនៃសមាជិក ។

រដ្ឋសភា អនុម័តរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញតាមមតិ យល់ព្រម ពីរភាគបី នៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៥

ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តរួចហើយ ៣០ ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវប្រកាសអោយប្រើជាសាធារណៈ ។

មាត្រា ៥៦

សមាជិករដ្ឋសភា មានអភ័យឯកសិទ្ធិ ។

សមាជិករដ្ឋសភារូបណាក៏ដោយ មិនអាចត្រូវចោទប្រកាន់ ឬ ចាប់ចង ឬ ឃុំឃាំង ដោយហេតុពីបានសំដែងយោបល់ ឬ បញ្ចេញមតិក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនសោះឡើយ ។

ការចោទប្រកាន់ ឬ ការចាប់ចង ឬ ការឃុំឃាំងសមាជិករដ្ឋសភាណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រាតែមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋសភា ឬ ពីក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំនៃរដ្ឋសភា វៀរលែងតែក្នុងករណីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាក់ស្តែង ។ ក្នុងករណីខាងក្រោយនេះ ក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ជូនរដ្ឋសភា ឬ ជូនក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋជាបន្ទាន់ដើម្បីសំរេច ។

សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋសភាអនុម័តនៅសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាខាងមុខ ។

មាត្រា ៥៧

សមាជិករដ្ឋសភា មានសិទ្ធិតាំងសំនួរដេញដោល ដល់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ប្រធានរដ្ឋសភា ។ ស្ថាប័នរដ្ឋ និងអ្នកដែលត្រូវគេសួរដេញដោល ត្រូវឆ្លើយក្នុងសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៨

សមាជិករដ្ឋសភា មានភារកិច្ចគោរពបទបញ្ញាផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋសភា ជាគំរូក្នុងការអនុវត្តន៍រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ទាំងឡាយ មានការពិក្ខនិយាយ និងប្រព្រឹត្តអោយសមស្របតាមសេចក្តីសំរេចរបស់រដ្ឋសភា ។

សមាជិករដ្ឋសភារូបណា មិនបានបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន អាចត្រូវបានរំសាយតាមច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៨

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

មាត្រា ៥៩

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ជាអង្គការតំណាងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងជាអង្គការអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភា ។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានភារកិច្ចរាយការណ៍អំពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ជូនរដ្ឋសភា ។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និងសមាជិកមួយចំនួន ដែលត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់ ។ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវបានជ្រើសតាំងឡើងក្នុងចំណោមសមាជិករដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៦០

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមានមុខការដូចតទៅ :

១- សំរេច និង ដឹកនាំការរៀបចំបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិករដ្ឋសភា និងកោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ។

២ -ប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ ចេញក្រិត្យ-ច្បាប់ ក្រិត្យ និងបកស្រាយច្បាប់ ។

៣ - ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា តាមសំណើរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី

-ចេញសេចក្តីសំរេចតែងតាំង ឬ រំសាយសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី

- បង្កើត ឬ លុបចោលទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី និងស្ថាប័នថ្នាក់ស្មើទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី

- សំរេចលើបញ្ហាពន្ធដារ

- តាមសំណើរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី តែងតាំង រំសាយ ឬ ដកឯកអគ្គរដ្ឋទូត ឬ បេសកជនសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជានៅឯបរទេស និងនៅអង្គការអន្តរជាតិនានា ។

៤ - ត្រួតពិនិត្យការពិនិត្យកិច្ចការ និងការប្រើសិទ្ធិអយ្យការ ។

៥ - ទទួលសារតាំង របស់តំណាងការទូត ។

៦ - អោយសច្ចាប័ន ឬ លុបចោលសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិ លើកលែងតែក្នុងករណីចាំបាច់ ដែលត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋសភាសំរេច ។

៧ - កំណត់ និង ប្រគល់គ្រឿងឥស្សរិយយស កំណត់ឋានន្តរសក្តិ និងឋានៈយោធា ឋានៈទូត តាមសំណើរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

៨ - សំរេចអនុគ្រោះទោស បន្ធូរទោស និងលើកលែងទោស ។

៩- បំពេញការកិច្ចផ្សេងៗទៀតដែលរដ្ឋសភាប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៦១

អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានកំណត់ស្មើនឹងនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា ។ នៅពេលផុតនីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋបន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន រហូតដល់រដ្ឋសភាថ្មីបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋថ្មីបាន ។

ក្នុងករណីប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានធុរៈមិនអាចបំពេញមុខងារបាន ដោយហេតុមកពីមានជម្ងឺ ឬ បំពេញបេសកកម្មនៅបរទេស អនុប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវទទួលភារកិច្ចចាត់ការជំនួស។

មាត្រា ៦២

សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវតែបានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ លើសពីពាក់កណ្តាលយល់ព្រម ។

មាត្រា ៦៣

ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៦

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី

មាត្រា ៧៤

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ជារដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជា-មានិតកម្ពុជា ជាអង្គការគ្រប់គ្រងសង្គមដោយផ្ទាល់ និងដឹកនាំការពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចជាតិដោយផ្ទាល់ ។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវចំពោះរដ្ឋសភា និងរាយការណ៍អំពីការងាររបស់ខ្លួនជូនអង្គការនេះ ។ ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវចំពោះក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និងរាយការណ៍អំពីការងាររបស់ខ្លួន ជូនអង្គការនេះ ។

មាត្រា ៦៥

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានប្រធាន អនុប្រធាន និងសមាជិក ។ ចំនួនអនុប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់ ។

មាត្រា ៦៦

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានមុខការដូចតទៅ ៖

១ - ធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ សេចក្តីព្រាងក្រឹត្យ - ច្បាប់ និងគំរោងផ្សេង ៗ ទៀត ដើម្បីជូនរដ្ឋសភា និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

២ - អនុវត្តរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ក្រឹត្យ - ច្បាប់ ក្រឹត្យ អនុវត្តនយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។

៣ - ធ្វើនិងអនុវត្តកម្មវិធីសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និងចរិការដ្ឋ ។ កំចាត់ផលអាក្រក់ដែលរបបចាស់បន្សល់ទុក កែលំអជីវភាពប្រជាជន និងយកចិត្តទុកដាក់ដល់សុខភាពប្រជាជន ។

៤ - កសាង និង ពង្រឹងអង្គការរដ្ឋ ពីថ្នាក់មជ្ឈិមដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន បណ្តុះបណ្តាលនិងគ្រប់គ្រងកម្មាភិបាល កម្មករ និងបុគ្គលិករបស់រដ្ឋ ។

៥ - រ៉ាប់រងការដឹកនាំការងាររបស់ទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រីនិងស្ថាប័ន នានា ដែលនៅក្រោមឱវាទក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីអោយមានឯកភាព និងរ៉ាប់រងការដឹកនាំការងារ របស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត នៅមូលដ្ឋានគ្រប់ថ្នាក់អោយមានឯកភាព ។

៦- ផ្អាកការអនុវត្តន៍ កែប្រែឬលុបចោលអនុសញ្ញានិងសេចក្តី ណែនាំមិនសមស្របរបស់រដ្ឋមន្ត្រីនិងរបស់ប្រធានស្ថាប័នរដ្ឋនានា។

- ផ្អាកការអនុវត្តន៍ កែប្រែ ឬលុបចោលសេចក្តីសំរេចចិត្តនិង សេចក្តីណែនាំមិនសមស្រប របស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត គ្រប់ថ្នាក់ ។

៧ - កំណត់ព្រំដែនក្រុង សង្កាត់ ខេត្ត ស្រុក និងឃុំ ។

៨ - ការពារផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន រក្សាសន្តិសុខ របៀបរៀបរយសាធារណៈ ការពារសិទ្ធិ និងប្រយោជន៍ស្រប ច្បាប់ របស់ពលរដ្ឋ ។

៩ - ពង្រឹងនិងបង្កើនកម្លាំងការពារជាតិ អនុវត្តការប្រមូល កម្លាំងទ័ព ចេញបំរាមគោចរ និង ចាត់វិធានការចាំបាច់ផ្សេងៗ ដើម្បីការពារជាតិ ។

១០- អនុវត្តសន្ធិសញ្ញាទាំងឡាយ ដែលបានព្រមព្រៀងជាមួយប្រទេសក្រៅ ។

១១- បំពេញភារកិច្ចផ្សេងៗទៀត ដែលរដ្ឋសភា និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៦៧

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ដឹកនាំការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ហើយធ្វើជាអធិបតីនៃអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

អនុប្រធាន ជួយប្រធាន និង កាន់កាប់មុខងារប្រធាន នៅពេលប្រធានអវត្តមាន ។

សមាជិកម្នាក់ ៗ របស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន និងទទួលខុសត្រូវរួមជាមួយនឹងសមាជិកផ្សេង ៗ ទៀត ពីសកម្មភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

មាត្រា ៦៨

សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវតែមានសមាជិកភាគច្រើននៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីយល់ព្រម ។

មាត្រា ៦៩

អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានកំណត់ស្មើនឹងនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា ។

នៅពេលផុតនីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីបន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន រហូតដល់រដ្ឋសភាជ្រើសតាំងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីថ្មីបាន ។

មាត្រា ៧០

ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៧

គណៈកម្មាធិការប្រជាជន បដិវត្តមូលដ្ឋាន

មាត្រា ៧១

ដែនដីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវបែងចែកជា ខេត្ត និង ក្រុង ចំណុះរដ្ឋអំណាចមជ្ឈិមផ្ទាល់ ។

ខេត្ត ត្រូវបែងចែកជាស្រុក ។

ស្រុក ត្រូវបែងចែកជាឃុំ ។

ក្រុងចំណុះរដ្ឋអំណាចមជ្ឈិមផ្ទាល់ ត្រូវបែងចែកជាសង្កាត់ ។

មាត្រា ៧២

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត ត្រូវមាននៅគ្រប់ក្រុង គ្រប់សង្កាត់ គ្រប់ខេត្ត គ្រប់ស្រុក និងគ្រប់ឃុំ ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តឃុំនិងសង្កាត់ ត្រូវបានប្រជាជននៅឃុំនិងសង្កាត់ ជ្រើសរើសតាមគោលការណ៍បោះឆ្នោតជាសាកល ដោយស្មើភាព ដោយចំពោះ និងតាមវិធីជ្រើសរើសឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តស្រុក ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តឃុំ តំណាងរណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ស្រុក ។

សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តខេត្ត ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តស្រុក តំណាងរណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ខេត្ត ។

សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តក្រុង ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តសង្កាត់ តំណាងរណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ក្រុង ។

មាត្រា ៧៣

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត មាន ប្រធាន អនុប្រធាន និងសមាជិក ។

អាណត្តិរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តខេត្ត ក្រុង មាន កំណត់ ៥ ឆ្នាំ ។

អាណត្តិរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តស្រុក សង្កាត់ ឃុំ មានកំណត់ ៣ ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៧៤

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តគ្រប់ថ្នាក់ ទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជននៅមូលដ្ឋាន និងទទួលខុសត្រូវចំពោះអង្គការរដ្ឋអំណាចថ្នាក់លើ ។

មាត្រា ៧៥

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តមូលដ្ឋាន សំរេចនិងអនុវត្តគោលការណ៍កសាងមូលដ្ឋានលើគ្រប់វិស័យ អនុវត្តសេចក្តីសំរេច និងសារាចររបស់អង្គការរដ្ឋថ្នាក់លើ គ្រប់គ្រងការងារ

បាលនៅមូលដ្ឋាន និងណែនាំគ្រប់ផ្នែក គ្រប់ថ្នាក់ ដែលនៅក្រោមឱវាទផ្ទាល់ដោយអនុវត្តការកិច្ច រក្សាសន្តិសុខសាធារណៈ និងរបៀបរៀបរយសង្គម កសាងសេដ្ឋកិច្ច ពង្រីកវប្បធម៌ ថែទាំសុខភាព លើកស្ទួយជីវភាពប្រជាជននៅមូលដ្ឋាន ។

មាត្រា ៧២

ដោយយោលតាមតំណែង និងមុខការដែលច្បាប់បានកំណត់ គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តគ្រប់ថ្នាក់ ចេញសេចក្ដីសំរេច ចេញសេចក្ដីបង្គាប់ និងត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍សេចក្ដីសំរេច និងសេចក្ដីបង្គាប់ទាំងនេះ ។

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត មានសិទ្ធិផ្អាកការអនុវត្តន៍ កែប្រែ ឬ លុបចោលសេចក្ដីសំរេច និងសេចក្ដីបង្គាប់មិនសមស្រប នៃអង្គការនៅក្រោមឱវាទផ្ទាល់របស់ខ្លួន និងរបស់គណៈកម្មាធិ-ការប្រជាជនបដិវត្តថ្នាក់ក្រោម ។

មាត្រា ៧៣

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តណា ឬ សមាជិកគណៈ

កម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តណា មិនបានបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន អាចត្រូវបានហូតងារ ឬ រំសាយតាមលក្ខណៈដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៧៨

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅ នៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តមូលដ្ឋាន ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៨
សាលាជំរះក្តីនិងអយ្យការ

មាត្រា ៧៩

សកម្មភាពនៃសាលាជំរះក្តី និងអយ្យការមានទិសដៅដូចតទៅៈ

១- ការពារអំណាចប្រជាជន និងការពារនីត្យានុកូលភាព ប្រជាធិបតេយ្យ ។

២ - រក្សាសន្តិសុខសាធារណៈ និងរបៀបរៀបរយសង្គម ។

៣ - ការពារទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ។

៤ - ការពារសិទ្ធិ សេរីភាព ជីវិត និងប្រយោជន៍ស្រប ច្បាប់របស់ពលរដ្ឋ ។

មាត្រា ៨០

តុលាការប្រជាជន និងតុលាការយោធា ជាអង្គការជំនុំជំរះ

នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។ រដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាជំរះក្ដី ធ្វើការចោទប្រកាន់ ប្ដឹងទោតុលាការតាមច្បាប់ ធានាការប្ដឹងទោតុលាការ ការជំនុំជំរះនិងការអនុវត្តន៍សាលក្រម អោយបានត្រឹមត្រូវ និងស្របច្បាប់ ។

ក្នុងករណីចាំបាច់ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋអាចបង្កើតតុលាការពិសេស ដើម្បីជំនុំជំរះរឿងដែលមានលក្ខណៈពិសេស ។

មាត្រា ៨១

ដើម្បីជំនុំជំរះ សាលាជំរះក្ដីផ្អែកលើច្បាប់និងផ្អែកលើលក្ខការណ៍ពលរដ្ឋគ្រប់រូបមានភាពស្មើគ្នាចំពោះច្បាប់ ដោយឥតប្រកាន់ជនជាតិ ជំនឿសាសនា ភេទ និង ឋានៈក្នុងសង្គម ។

មាត្រា ៨២

ទីប្រឹក្សាប្រជាជន ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពតុលាការតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។ ក្នុងការជំនុំជំរះ ទីប្រឹក្សាប្រជាជន មានសិទ្ធិស្មើនឹងចៅក្រម ។

ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជំរះ ត្រូវសំរេចតាមមតិភាគច្រើន ។

មាត្រា ៨៣

នៅគ្រប់សាលាជំរះក្តី ការជំនុំជំរះ ត្រូវធ្វើជាសាធារណៈ ។

ប៉ុន្តែការជំនុំជំរះ អាចប្រព្រឹត្តទៅជាសម្ងាត់ ក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៨៤

សាលាជំរះក្តី នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ធានាថាចំពោះពលរដ្ឋដែលជាជនជាតិភាគតិច មានសិទ្ធិប្រើភាសា និង អក្សរ របស់ខ្លួន ចំពោះមុខសាលាជំរះក្តី ។

មាត្រា ៨៥

សិទ្ធិការពារខ្លួនរបស់ជនជាប់ចោទ ត្រូវបានធានា ។

ជនជាប់ចោទមានសិទ្ធិការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ឬ ពឹងមេធាវី ឬ ពឹងអ្នកដទៃណាមួយ ដើម្បីអោយជួយការពារ ។

មាត្រា ៨៦

ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃសាលាជំរះក្តី និង អយ្យការ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៩
សញ្ញាជាតិ ទង់ជាតិ ភ្លេងជាតិ និង រដ្ឋធានី

មាត្រា ៨៧

សញ្ញាជាតិ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានរាងមូលផ្ទៃក្រហម មានកម្រងកួរស្រូវពណ៌មាស អមសងខាងជារង្វង់ស្ទួងក្របីគួបក្បាទាក់ចុង ។

ខ្សែក្រវាត់ព័ទ្ធផ្នែកខាងក្រោមនៃកម្រងកួរស្រូវជាពីរថ្នាក់។ នៅកណ្ដាលខ្សែ មានចារឹកអក្សរថា ៈ សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

តៀវិកាភាសរដ្ឋធម្មនុញ្ញ លើកធំពីរដំកល់លើដើមស្រូវចងជាក់ ។ កង់ស្ពឺរៀងក្រោមប្រាសាទពាក់កណ្ដាលមានកាំ ៧ ផ្នែកពី

ធុងសៀវភៅមាស ។ នៅលើកង់គ្រឿងចក្រ រូបប្រាសាទអង្គរវត្តកំពូល ៥ ពណ៌មាសស្ថិតនៅចំរង្វង់កម្រងកួរស្រូវ ។

មាត្រា ៨៨

ទង់ជាតិ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានរាងចតុកោណកែងពណ៌ក្រហម ចំកណ្តាលផ្ទៃ មានប្រាសាទអង្គរវត្តកំពូលប្រាំពណ៌មាស ។

មាត្រា ៨៩

ភ្លេងជាតិនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់ ។

ថ្ងៃបុណ្យជាតិ គឺ ថ្ងៃ ៧ មករា ។

មាត្រា ៩០

រដ្ឋធានីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគឺ ភ្នំពេញ ។

ជំពូកទី ១០
អានុភាពនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ការកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

មាត្រា ៩១

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ជាច្បាប់គោលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ហើយមានអានុភាពខ្ពស់បំផុតខាងច្បាប់ ។

ច្បាប់ទាំងឡាយ ត្រូវស្របនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ៩២

ក្រិត្យ-ច្បាប់ និងសេចក្ដីសំរេចចិត្តទាំងឡាយ របស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ដែលមានលក្ខណៈជាច្បាប់ ត្រូវនៅជាធរមានលុះដល់ពេលណាមានច្បាប់ ។

មាត្រា ៩៣

ការកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ជាសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋសភា ហើយអាចនឹងប្រព្រឹត្តទៅបាន លុះត្រាតែមានសមាជិករដ្ឋសភា ពីរភាគបីយល់ព្រម ។

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ

ត្រូវបានរដ្ឋសភានៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា
អនុម័តជាឯកច្ឆ័ន្ទ នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១
នាសម័យប្រជុំលើកទី ១ នៃ នីតិកាលទី ១ ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១

ប្រធានរដ្ឋសភា

ហត្ថលេខា និង ត្រា

ជា ស៊ីម

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ
លេខ ០១ ក្រ

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា
ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គល

ក្រឹត្យ

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

បានឃើញសេចក្តីសំរេចចិត្តចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១ របស់រដ្ឋសភានៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ខាងសម័យប្រជុំលើកទី ១ នៃនីតិកាលទី ១ ។

សំរេច :

- ប្រកាសអោយប្រើនូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តជាឯកច្ឆ័ន្ទ នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

ប្រធាន

ហត្ថលេខា និង ត្រា

ហេង សំរិន